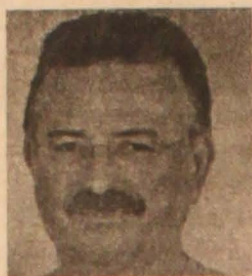

Σχέσεις ελληνικών - ρουμανικών - βλαχικών λέξεων Θησαυρός της ελληνικής γλώσσας

Γράφει
ο Γιάννης Τσιαμήτρος
εκπ/κός-χοροδιδάσκαλος

Από μελέτη του Γ. Έξαρχου στα ερωτήματα :πόσες κοινές λέξεις έχουν μεταξύ τους αυτές οι 3 γλώσσες, τι είδους δανεισμοί έχουν γίνει και σε τι ποσοστά, από ποιες άλλες γλώσσες έχουν γίνει

δανεισμοί και τι είδους και πόσο συγγενείς είναι μεταξύ τους αυτές οι γλώσσες ή πόσο άσχετες, βγαίνουν τα εξής συμπεράσματα, αφού μελετήθηκαν α) Το Ετυμολογικό λεξικό της Κουτσοβλαχικής γλώσσας Κωνσταντίνου Νικολαΐδη, εν Αθήναις 1909, β) Dictionarul Dialectului Aroman Bucuresti 1974 του Tache Parachagi γ) Dictionar al Limbii Romane Contemporane, Bucuresti, 1980 του Vasile Breban και δ) Λεξικά της ελληνικής διαφόρων συγγραφέων.

Από τις 27.013 της ρουμανικής του λεξικού του V.Breban, οι 5.500 λέξεις(20,4%) είναι ελληνικής προέλευσης, οι 2.700 λέξεις(10,0%) είναι κοινές στη ρουμανική και στην ελληνική και έχουν αγγλική, γαλλική, ιταλική και τουρκική προέλευση, ενώ οι 1.328 λέξεις(4,8%) είναι κοινές ή προσιδιάζουσες με λέξεις της αρμάνικης-βλάχικης.

Από τις 21.282 λέξεις της αρμάνικης-βλάχικης του λεξικού του T.Parachagi οι 9.500 αποτελούν τα «πρωτογενή λήμματα» οι 2.549 λέξεις(26,8% ή 11,9% επί του συνόλου) είναι ελληνικής προέλευσης. Οι 1.654 λέξεις(17,4% ή 7,7% επί του συνόλου) είναι λατινικής προέλευσης. Οι 1.629 λέξεις(17,4 ή 7,7% επί του συνόλου) είναι τουρκικής προέλευσης. Οι 486 λέξεις (5,1% ή 2,2% επί του συνόλου) είναι σλαβικής προέλευσης. Οι 364 λέξεις(3,8% ή 1,7% επί του συνόλου) είναι αλβανικής προέλευσης. Οι 307 λέξεις(3,2% ή 1,4% επί του συνόλου) είναι ιταλικής προέλευσης, οι 54 λέξεις(0,5% ή 0,2% επί του συνόλου) είναι γαλλικής προέλευσης. Οι 44 λέξεις(0,4% ή 0,2% επί του συνόλου) είναι δακορουμανικής προέλευσης. Επίσης υπάρχουν 6 γερμανικές, 4 ισπανικές 3 αγγλικές και 2.300 λέξεις(24,4% ή 10,9% επί του συνόλου) που συναντώνται και σε άλλες βαλκανικές γλώσσες ή που είναι δύσκολο να ετυμολογηθεί η προέλευσή τους.

Από τις 6.761 λέξεις της αρμάνικης του λεξικού του Κ. Νικολαΐδου, οι 3.515 λέξεις (52,0%) είναι ελληνικής προέλευσης, οι 2636 λέξεις (39,0%) είναι λατινικής προέλευσης, οι 470 λέξεις (7,0%) είναι τουρκικής προέλευσης, οι 140 λέξεις (2,0%) έχουν άλλες προελεύσεις, και μεταξύ αυτών 17 λέξεις(0,26%) είναι σλαβικής προέλευσης.

Οι λημματογραφημένες λέξεις του λεξικού του Κ. Νικολαΐδου αποτελούν το 31,7% των λέξεων που έχει λημματογραφήσει ο T.Parachagi. Οπότε, υπό το πρίσμα της σύγκρισης, προκύπτει ότι το ετυμολογικό λεξικό της κουτσοβλαχικής γλώσσας(Κ.Νικολαΐδου) είναι «φτωχό λεξικόν», γεγονός που μειώνει την αξιοπιστία του για συγκριτικές μελέτες. Το ίδιο μειωμένης αξιοπιστίας πρέπει να θεωρήσουμε και όλα τα λεξικά της αρμάνικης που εκδόθηκαν ή στην Ρουμανία είτε στην Ελλάδα και έχουν μικρότερο αριθμό λέξεων από το λεξικό του Κ. Νικολαΐδου.

Οι ελληνικής καταγωγής λέξεις της ρουμανικής γλώσσας καταχωρίζονται στα σχετικά λεξικά από διάφορους συντάκτες και συγγραφείς ως λέξεις της γαλλικής! Τα παραδείγματα είναι εκατοντάδες. Να ένα πολύ μικρό δείγμα τέτοιων λέξεων που οι Ρουμάνοι λανθασμένα τις θεωρούν γαλλικές:

academic, -a (ρουμ.)<academique (γαλ.) < ακαδημαϊκός (ελλην.)

aeroplan (ρουμ.) < aeroplane (γαλ) < αεροπλάνο (ελ-

λην.)

monofagie (ρουμ.) < monopragie (γαλ.) < μονοφαγία (ελλην.)

epicherema (ρουμ) < epichereme (γαλ) < επιχείρημα (ελλην.)<και άλλα πάρα πολλά.

Οι 1.328 λέξεις, που προηγουμένως τις θεωρήσαμε κοινές στην αρμάνικη και την ρουμανική γλώσσα, αποτελούν το 13% των πρωτογενών λημμάτων και το 6% του συνόλου των λέξεων του λεξικού του T.Parachagi, καθώς και το 4% των λέξεων του V.Breban.

Η ελληνική (αρχαία, ελληνιστική, βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νέα) συνεισφέρει 5.500 λέξεις στη ρουμανική και η αρμάνικη συνεισφέρει 1.328 λέξεις, άρα οι 2 γλώσσες(ελληνική, αρμάνικη) συνεισφέρουν 6.828 λέξεις στο σύνολο των 27.013 λέξεων του λεξικού του V.Breban ήτοι ποσοστό 25,2%.

Επομένως, οι στατιστικές εκτιμήσεις οδηγούν στη διαπίστωση ότι η ρουμανική έχει δανειστεί το 1/5 των λέξεων της από την ελληνική και το 1/20 από την αρμάνικη γλώσσα. Έτσι, σε λεξιλογικό επίπεδο, υπάρχει μεγαλύτερη συγγένεια της ελληνικής με την αρμάνικη(26,8%), όπως και μεγαλύτερη συγγένεια της ελληνικής με την ρουμανική(20,4%), και μικρή συγγένεια της ρουμανικής με την αρμάνικη(4,8%), γεγονός που αποδεικνύει το μέγεθος της ανοησίας εκείνων που χαρακτηρίζουν άκριτα και ανιστόρητα τα ελληνοβλάχικα ως.....ρουμανοβλάχικα(!) και τους Ελληνοβλάχους ως...Ρουμανοβλάχους.

Οι ομηρικές, οι αρχαιομακεδονικές και οι τσακωνικές λέξεις (που αναφέραμε σε προηγούμενο σημείωμα μας) της αρμάνικης γλώσσας δεν υπάρχουν στη ρουμανική γλώσσα, ενώ οι δακορουμανικής προέλευσης λέξεις της αρμάνικης-κατά τον T. Parachagi-είναι μόνο 44, κι αυτές μόνο στην αρμάνικη που ομιλούν οι Ελληνοβλαχοί-Αρμάνοι της Ρουμανίας που βρέθηκαν εκεί μετά το 1913. Επίσης, οι 1.328 «κοινές λέξεις» είναι λατινικής (αρχαιότερες δε εξ αυτών είναι οι αρμάνικες), ελληνικής και τουρκικής προέλευσης.

Οι μη λεξικογραφημένες λέξεις της αρμάνικης εκτιμούμε ότι πρέπει να ξεπερνούν τις 3.000 και απαιτείται συστηματική καταγραφή και μελέτη τους, ώστε με τις αναγκαίες γλωσσολογικές έρευνες να μπορεί να οδηγηθεί κανείς στα ορθά συμπεράσματα, έξω από τις ιδεοληψίες και τα μυθεύματα της εθνικιστικής προπαγάνδας, από οπουδήποτε κι αν εκπορεύεται αυτή.

Τέλος, το σημαντικό έργο αποθησαύρισης του πλούτου της ελληνικής γλώσσας με ηλεκτρονικό υπολογιστή, που συντελείται στο Πανεπιστήμιο Ιρβάν της Καλιφόρνιας από την γλωσσολόγο και ελληνίστρια Μακ Ντόναλντ και τους καθηγητές της ηλεκτρονικής Μπρούνερ και Πάκαρντ, απεικονίζονται τα εξής στοιχεία: Έχουν αποθησαυριστεί έως σήμερα(2001)περισσότερες από 6.078.000 λεκτικοί τύποι της διαχρονικής ελληνικής, τη στιγμή που η πιο διαδεδομένη διεθνώς γλώσσα, η αγγλική, αριθμεί 490.000 λέξεις και 300.000 τεχνικούς όρους. Από τη σύγκριση αυτών των αριθμών, προκύπτει ότι η αγγλική είναι μόλις το 1/100 της ελληνικής. Η ανωτέρω επιστημονική ομάδα υπολογίζει ότι οι ελληνικοί λεκτικοί τύποι θα ανέλθουν στα 90.000.000, έναντι των 9.000.000 της λατινικής.

Έτσι, οι Ελληνοβλαχοί-Αρμάνοι έχουν πνευματική κληρονομιά αυτά τα 99.000.000 λεκτικών τύπων, οφείλονται τα 90.000.000 στη μητρική τους ελληνική γλώσσα και τα 9.000.000 στην πατρική τους λατινική γλώσσα. Αντιθέτως οι Δακορουμάνοι διασώζουν ολίγες δεκάδες λέξεις της μητρικής των δακικής γλώσσας ενώ η πατρική τους γλώσσα είναι ένα συνονθύλευμα λέξεων της λατινικής, της ελληνικής, της σλάβικης, της ουγγρικής και της γερμανικής.

(πηγή: Οι Ελληνοβλαχοί (Αρμάνοι) Γ. Έξαρχου, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα

Αριθμός 2641

Γ Περίληψη Κατασχετήριας
Εκθέσης Διάντησης Προσωπίας

Πε
Εκθ
για Δ
Στις 12-5
17 00 της ιδ